

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA nr. 455

Din 06.09.2023

Dosar nr.: 821/2022

Petiția nr.: 8167/11.11.2022

Petent: ...

Reclamat: ...

Obiect: jigniri cu privire la etnia romă a petentei și loviri

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

1. Numele, domiciliul, reședința sau sediul petentului

..., cu domiciliul în ..., cu adresa de corespondență în ... și adresă de e-mail: ...

2. Numele, domiciliul, reședința sau sediul părților reclamate

..., domiciliat în ..., cu reședința în ..., reprezentat convențional prin S.C.A. C.ȘI A. (cu sediul profesional în ...) și cu adresă de e-mail: ...

II. Procedura de citare a părților

3. În temeiul art. 20 alin. 4 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a îndeplinit procedura de citare a părților.

4. Prin adresa înregistrată sub nr. 8167/23.12.2022 a fost citată petenta, iar prin adresa înregistrată sub nr. 8167/23.12.2022 a fost citată partea reclamată, pentru termenul de audiere stabilit de către Consiliu la data de 16.01.2023, ora 10.30, ședința de audiere desfășurându-se la sediul instituției din mun. București, str. Valter Măcăineanu nr. 1-3, sector 1. Citațiile au fost transmise părților cu poșta română, cu formular de confirmare de primire, la dosar existând dovada primirii corespondenței. Citațiile au fost de asemenea transmise părților prin e-mail, existând la dosar dovada transmiterii.

5. Prin intermediul citației, s-a adus la cunoștința petentei faptul că, în temeiul prevederilor art. 28 din Procedura internă de soluționare a petițiilor și sesizărilor, Colegiul director a invocat, din oficiu, excepția de necompetență a Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării pentru aspecte care țin de potențiale fapte penale (precum lovirea sau alte violențe) și i-a pus în vedere petentei să formuleze un punct de vedere cu privire la excepția invocată din oficiu. De asemenea, prin citația transmisă, petentei i s-a solicitat depunerea probelor care dovedesc premisele existenței unei fapte de

discriminare, în conformitate cu prevederile art. 20 alin. 6 din O.G. nr. 137/2000, republicată.

6. Procedură legal îndeplinită.

7. La termenul de audieri petenta a fost absentă, iar partea reclamată a fost prezentă.

8. Prin adresa înregistrată sub nr. 570/25.01.2023 petenta a solicitat acordarea unui alt termen de audiere pe motiv că a primit citația cu întârziere.

9. Prin adresa înregistrată sub nr. 656/27.01.2023 partea reclamată a depus un punct de vedere.

10. Ca urmare a solicitării petentei privind acordarea unui nou termen de audiere, s-a reluat procedura de citare.

11. Prin adresa înregistrată sub nr. 1789/06.03.2023 au fost citate părțile, pentru termenul de audiere stabilit de către Consiliu la data de 23.03.2023, ora 09.30, ședința de audiere desfășurându-se la sediul instituției din mun. București, str. Valter Măcăineanu nr. 1-3, sector 1. Citațiile au fost transmise părților cu poșta română, cu formular de confirmare de primire, la dosar existând dovada primirii corespondenței. Citațiile au fost de asemenea transmise părților prin e-mail, existând la dosar dovada transmiterii.

12. Procedură legal îndeplinită.

13. La termenul de audieri părțile au fost prezente.

14. Prin adresa înregistrată sub nr. 2256/22.03.2023 s-a solicitat Secției 11 Poliție să se comunice dacă părțile din dosarul nr. 821/2022 au depus plângeri penale în legătură cu incidentul petrecut în data de 08.10.2022.

15. Prin adresa înregistrată sub nr. 3029/21.04.2023 Poliția Sectorului 3 - Secția 11 a comunicat CNCD faptul că, în urma verificărilor efectuate în Evidențele Operative ale subunității, s-a constatat faptul că există un dosar penal înregistrat sub nr. 3642627/10.10.2022, nr. Unic 11801/P/2022, privind săvârșirea infracțiunii de "lovirea sau alte violențe", împotriva numitului ..., plângere formulată de către numiții ... și ... în data de 10.10.2022, privind incidentul din data de 08.10.2022. De asemenea, Poliția Sectorului 3 - Secția 11 a comunicat faptul că persoanele în cauză, numiții ... și ..., au fost verificați în evidența contravențiilor implementate în cadrul subunității și aceștia nu au fost sancționați contravențional pentru evenimentul din data de 08.10.2022.

III. Susținerile părților conform obiectului dosarului

Susținerile petentei

16. Prin petiția înregistrată sub nr. 8167/11.11.2022 petenta susține că numitul ..., care se autointitulează avocat și locuiește la blocul vecin, a discriminat-o și a lovit-o.

17. Petenta precizează că partea reclamată, cum o vede, cum începe să o facă „țigancă jėjoasă” și „cioară libidinoasă”.

18. Petenta arată că a fost la poliție și a depus plângere la Parchet, la Poliția Capitalei, iar pentru discriminare se adresează CNCD.

19. Petenta depune plângerea penală în care susține următoarele:

„În data de 08.10.2022, mă aflam afară în spatele blocului menționat mai sus, împreună cu cei 2 copii ai mei, ... în vârstă de 10 ani și cu ... în vârstă de 8 ani și cu câțelul, iar la un moment dat aud țipete și înjurături. Vecinul ... de la blocul vecin o jignează pe o

vecină de la mine din bloc dar totodată și pe mine că m-a văzut afară, iar eu i-am răspuns cu vorbele dânsului, fiind „mai cioară ești tu ca noi și țigan la felul cum vorbești”. După, el îmi spune „Stai, fă, cioaro, că cobor eu acum la tine!”; eu nu l-am luat în seamă, la care îl văd afară fiind în stare de ebrietate și cu țigara în mână venind spre mine și amenințându-mă că îmi stinge țigara pe față. Și m-a scuipat direct în față și lovindu-mă cu piciorul în piept și vorbindu-mi foarte vulgar, după care se îndepărtează de mine să scoată telefonul să mă filmeze că eu l-aș agresat pe el, după care eu mă îndrept spre dânsul spunându-i că „de ce m-a lovit și cu copiii mei de față”, după care oprește filmarea video și mă lovește iar cu piciorul în coaste pe partea dreaptă; iar băiatul meu în vârstă de 10 ani intervine în fața lui să nu mă mai lovească și îl lovește și pe copilul meu cu pumnul în nas iar celălalt copil al meu în vârstă de 8 ani țipa și tremura că „o omoară pe mami și pe fratele meu!”.

Iar eu văzând asta m-am pierdut cu firea și am început să îl lovesc și eu cu pumnii și ținând în mână lesa câinelui probabil l-am lovit și cu acea lesă, după care el văzând că ripostez să îmi apăr copilul începe și mă lovește din nou cu piciorul și mă scuipă.

La un moment dat reacționez și sun la poliție. Dânsul când vede că sunt la poliție, îmi dă peste mână și îmi cade telefonul care s-a și spart. Îmi ridic telefonul și iarăși sun și apoi vin 3 echipaje de poliție, domnii polițiști vin, îmi iau datele, m-au întrebat ce s-a întâmplat, le-am explicat, și când s-au dus la dânsul să îi ia datele și prezentându-se, au văzut că domnul este avocat și atunci i-au dat mai multă importanță lui decât mie și copiilor mei.

Ajungând la Secția 11 de poliție îmi face plângerea după care mă trimite acasă și îmi spune să revin a doua zi dimineata. Mă duc a doua zi și îmi spune să aștept până se eliberează cineva să mă preia; într-un final mă preia cineva, fac altă plângere și plec la Mina Minovici să îmi scot certificat medico-legal și eu și copilului meu. Eram însoțiți de concubinul meu, tatăl copiilor mei, iar acolo îl vedem și pe domnul care m-a agresat fizic și verbal și discriminându-mă că sunt „cioară jengoasă” și „țigancă libidinoasă”, îl provoacă pe concubinul meu spunându-i că „ce bărbat este el că îți bat nevasta și copilul și tu te duci la poliție?”. A țipat și a făcut gălăgie până a ieșit asistenta și l-a dat afară din incintă.

Termin treaba acolo și mă duc acasă. Iau câinele să îl scot afară, concubinul meu rămânând jos în spatele blocului, și când cobor și eu, aud țipete și vocea foarte vulgară - era domnul ... provocându-l pe concubinul meu. Eu văzând asta sun la poliție; bineînțeles că poliția a venit după aproximativ 20 de minute și când vin îmi spun că „la ei nu pot face nimic”. Mă duc la Secția 11 din nou și acolo e la fel, că nu mă poate ajuta cu un ordin de protecție, să mă duc la instanță iar un domn comandant sau comisar (nu știu exact ce funcție avea) îmi spune că „ce, acum nu are timp de două palme ale mele, să mă duc acasă” iar eu îi spun că „nu este vorba doar de două palme, mi-a lovit și copilul” la care domnul îmi spune „du-l la spital și gata, termină!”.

Eu îi răspund domnului că „de ce să termin? că ... este avocat și eu sunt o persoană de rând?”, dânsul vorbindu-mi foarte ironic, spunând „da' mai termină și du-te acasă!” Sunt camere de filmat la noi pe stradă și nu s-a dus poliția să facă nimic.

Vă rog a mă ajuta în această problemă.

Revenind la cele întâmplate în spatele blocului când venisem de la Mina Minovici, când ... provocându-l pe concubinul meu, spunându-i că nu rămâne așa, și că „noi țiganii nu cunoaștem legile”, spunându-i că el este avocat și are putere și cunoștințe cu mare

putere și funcții pentru a ne muta din bloc, lângă noi se mai afla o vecină ieșită cu câțelul; la care spunându-i că „dacă și tu ești țigancă te mut și pe tine!”. Vecina de la etajul 7 văzându-l țipând pe ..., cum îl provoca și jignea pe concubinel și pe cealaltă vecină, a scos telefonul și a început să filmeze de la geam.

Țin să menționez că la spălătoria auto unde s-a întâmplat mare parte din conflict sunt camere de filmat iar poliția nu s-a sesizat să vină să ridice filmările care dovedesc când am fost lovită hărțuită și înjosită, eu cât și copilul meu.

Sunt filmări și la Mina Minovici, unde ... ne jignea și ne provoca, vorbindu-ne foarte vulgar și amenințându-ne de față cu copilul nostru în vârstă de 10 ani și făcându-i poze copilului meu fără acordul nostru, la părinți, până când a ieșit asistenta din cabinet și l-a dat afară, spunându-i să nu mai țipe, să vorbească atât de vulgar. Țin să menționez că pe data 08.10.2022, după ce am venit de la Secția 11 Poliție pe la ora 22:48, ... a venit în fața blocului unde locuim și a început să amenințe că ne mută pe toți care sunt țigani și vorbind foarte vulgar și provocând pe toți vecinii să iasă afară; la care au ieșit majoritatea vecinilor pe geam să îi atragă atenția că nu este bine ce face, țipând și vorbind atât de vulgar la o oră atât de târzie din noapte.

Eu, în timp ce înjura și amenința, am luat telefonul și am filmat, după care am sunat din nou la poliție și a venit un echipaj, dar nu au făcut absolut nimic văzând că este vorba de „domnul avocat”.

Vă rog a-mi lua în considerare dovezile și martorii care există, vă rog să faceți dreptate pentru lovire, hărțuire, discriminare; și pentru mine cât și pentru copilul meu în vârstă de 10 ani iar celălalt copil de 8 ani, sunt și au rămas traumatizați pentru ceea ce au văzut cu mama lor.”

20. Prin adresa înregistrată sub nr. 2277/23.03.2023 petenta a depus declarații de martori (... – cu domiciliul în ..., ... – cu domiciliul în ..., ... – cu domiciliul în ...).

Susținerile părții reclamate

21. Prin punctul de vedere înregistrată sub nr. 656/27.01.2023 partea reclamată solicită ADMITEREA excepției de vădită necompetență, cu consecința respingerii Petiției formulate ca inadmisibilă, ADMITEREA excepției obiectului vădit nefondat, cu consecința respingerii Petiției formulate ca inadmisibilă; pe fond, RESPINGEREA ca neîntemeiată petiția formulată de petentă sau CONSTATAREA că faptele prezentate de petentă nu reprezintă discriminare. În plus, în temeiul art. 453 din C. pr. Civ. partea reclamată solicită dispunerea obligării petentei la plata cheltuielilor de judecată ocazionată de prezentul demers judiciar (Onorariu avocat).

22. În probatoriu, în temeiul art. 20. alin. (6) din O.G. nr. 137/2000, coroborat cu dispozițiile art. 3 din Ordinul 144/2008, în virtutea aplicării principiului inversării sarcinii probei și asigurarea garantării dreptului la apărare, partea reclamată solicită emiterea unei adrese către Societatea TOP CARS EUROPE SRL (cu sediul social în ...), pentru a pune la dispoziție înregistrarea video din data de 08.10.2022, din care rezultă în mod cert faptele de lovire, agresiune fizică și verbală, insultă și calomnie săvârșite de petenta la adresa sa.

23. Pe fond, partea reclamată susține că în data de 08.10.2022, în jurul orei 20:00, se afla la domiciliu împreună cu soția sa și fetița minoră în vârstă de 8 ani, în momentul în care din blocul alăturat a auzit injurii și amenințări repetate adresate din blocul

vecin; nemişuportând injuriile, a ieșit pe terasa din spate a blocului în care locuiește, unde a observat o persoană de sex feminin, aflată la etajul 7, a blocului V34B care adresa injurii și amenințări pentru motivul pretins că ar fi deranjat-o cu zgomotul făcut de o bormașină (blocul V34C, situat pe str. ... și blocul V34B, situat pe str. ..., sunt blocuri lipite în formă "L", având ieșiri în spate într-o zonă comună); ieșind pe terasă, a întrebat acea persoană, pe un ton civilizat și calm care este motivul pentru care înjură în continuu de 30 de minute, toți locuitorii Blocului V34C, inclusiv copiii, fiind obligați să asiste la respectivele înjurături și amenințări, moment la care persoana respectivă de sex feminin a început să-i adreseze și dumnealui injurii ("*să îmi bag pula în morții mă-tii și ție de fraier*") și să îl insulte ("*să-ți trag la muie de poponar*"); concomitent, de jos, din spatele blocului V34B, a auzit o altă persoană de sex feminin (ulterior identificând-o ca fiind petenta) care a început de asemenea, să îl înjure ("*să-mi bag pula în morții mă-tii*"), amenințându-l ("*coboară fraiere jos dacă te ține pula să ne batem!!!*"); întrucât persoana de sex feminin aflată în spatele blocului continua să îl înjure și să îl amenințe, s-a îmbrăcat și a ieșit în spatele blocului, ocazie cu care a identificat-o ca fiind petenta (numele parvenindu-i ulterior conform cercetărilor efectuate de polițiștii Secției 11, care au ajuns în cele din urmă la fața locului urmare sesizării sale la Apelul de urgență 112); la acel moment, aflându-se în fața petentei și întrebând-o de ce îl înjură, aceasta a început să îl înjure și mai tare ("*mânca-mi-ai pula*") și să îl amenințe ("*ia cheamă-l, fă, pe tactu*"; "*stai așa că te fac io pe tine, să moară familia mea, dacă nu îți rup picioarele*") - înregistrând-o cu telefonul mobil (înregistrare depusă la dosarul cauzei, pe suport memory stick); în continuare, petenta, în mod brusc și intempestiv a scos lesa de la câinele de atac pe care îl plimba (un dog argentinian, care nu purta botniță) și a început să îl lovească cu aceasta peste corp și de asemenea și peste față; la acel moment, pentru a se apăra și pentru ca incidentul să fie surprins de camerele de înregistrare aparținând societății Top Cars Europe SRL, s-a retras spre strada ..., petenta venind amenințător spre dumnealui și continuând să îl lovească cu lesa.

24. În continuare, partea reclamată susține că a sunat la Apel de urgență 112, ajungând la fața locului 2 echipaje de poliție din cadrul Secției 11 Poliție; în prezența echipajelor de poliție aflate la fața locului, petenta a continuat să îl amenințe ("*fac pe fraier, o să vedeți, mă piș pe el!!!*"), aspect consemnat ulterior și de polițiști în conținutul Procesului Verbal de la fața locului.

25. Partea reclamată precizează că a mers la Secția de Poliție 11 unde a depus sesizare (plângere penală) împotriva numitei ... pentru săvârșirea faptelor care constituie infracțiunile de Amenințare – art. 206 C.pen, Lovire sau alte violențe - art. 193 C. Pen, fapte aflate în prezent în stadiu de cercetare, la organele de cercetare penală.

26. De asemenea, partea reclamată susține că în data de 09.10.2022 s-a prezentat la Institutul de Medicină Legală, unde i-a fost eliberat Certificatul medico-legal nr. A2/4849/09.10.2022 eliberat la data de 04.01.2023 de Institutul Național de Medicină Legală "Mina Minovici", prin care medicul legist a constatat că prezintă leziuni traumatice care s-au putut produce prin lovire de corp dur în data de 08.10.2022, necesitând 3-4 zile de îngrijiri medicale (*înscris atașat*).

27. În final, partea reclamată precizează că nu a folosit cuvinte, nu a săvârșit fapte și nici nu a dat dovadă de comportament de natură discriminatorie în înțelesul art. 2 din O.G. nr. 137/2000.

28. Partea reclamată precizează că petenta este recunoscută în blocul V34B și în blocurile vecine ca fiind o persoană conflictuală și manifestând un comportament agresiv și violent și folosind un limbaj suburban, atât cu vecinii din blocul domniei sale, cât și cu alți vecini din alte blocuri, sens în care au fost formulate mai multe plângeri penale la adresa sa (în sprijinul celor susținute, administratorul blocului unde locuiește petenta putând să depună mărturie).

29. În dovedirea celor susținute, partea reclamată a depus la dosarul cauzei înregistrarea vecinilor din data de 08.10.2022, orele 22:40, din care rezultă că dumnealui nu a folosit cuvinte, nu a săvârșit fapte și nici nu a dat dovadă de comportament de natură discriminatorie în înțelesul art. 2 din O.G. nr. 137/2000.

30. Pe cale de excepție, partea reclamată solicită admiterea excepției de vădită necompetență întrucât dumnealui nu a folosit cuvinte, nu a săvârșit fapte, nu a dat dovadă de comportament discriminatoriu, petenta nedovedind aceste aspecte prin niciun mijloc de probă, limitându-se la simple alegații în cuprinsul petiției; mai mult decât atât, petenta nu a făcut dovada că preținsele fapte imputabile dumnealui ar fi condus la restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice ale numitei. Astfel, în raport de cele susținute și neprobate de către petentă, partea reclamată susține că CNCD nu este competent să soluționeze prezenta cauză, cel mult cauza de față făcând obiectul unei cercetări de natură penală, aceasta formulând de altfel plângere penală la Secția 11.

31. Pe cale de excepție, partea reclamată solicită admiterea excepției obiectului vădit nefondat pe motiv că obiectul petiției este în mod vădit nefondat raportat la domeniul de aplicare al prevederilor O.G. nr. 137/2000. Astfel față de cele afirmate de petentă, partea reclamată susține că nu a săvârșit fapte sau acte care să intre în sfera domeniului de reglementare a dispozițiilor actelor normative incidente în materia discriminării; în acest sens, partea reclamată susține că orice discuții în contradictoriu cu petenta, lăsând la o parte că nu sunt probate, nu prezintă caracter discriminatoriu, în sensul în care nu au avut drept scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice, nicio altă persoană nefiind de față și nici nu au avut loc în prezența altor persoane.

32. În continuare, partea reclamată susține că petiția este neîntemeiată întrucât toate afirmațiile din cuprinsul petiției constituie simple alegații, ba mai mult, faptele și actele imputabile dumnealui excedând sferei de aplicare a O.G. nr. 137/2000; pretinsul caracter discriminatoriu în raport de scopul și efectul acestora nu au generat o poziție de inegalitate în raport cu majoritatea cetățenilor datorită diferențelor identitare față de majoritate sau au constituit confruntarea cu un comportament de respingere și marginalizare a petentei.

33. Partea reclamată precizează că numele și prenumele martorilor și adresele acestora de corespondență pot fi puse la dispoziția CNCD în situația în care se apreciază a fi utilă, pertinentă o audiere sau o investigație suplimentară.

34. În probatoriu, partea reclamată depune înregistrare din data de 08.10.2022, orele 20:00; înregistrare din data de 08.10.2022, orele 22:40.

IV. Cadrul legal aplicabil. Dreptul național și internațional aplicabil/jurisprudența

35. Prevederile legislative relevante în prezenta cauză sunt următoarele:

Ordinul nr.144/2008 privind aprobarea Procedurii interne de soluționare a petițiilor și sesizărilor, publicat în Monitorul Oficial nr. 348 din 6 mai 2008:

- ✓ art. 28: „Membrii Colegiului director, din oficiu, pot ridica excepția de necompetență când în mod vădit constată că petiția formulată nu este de competența Consiliului, potrivit prevederilor Ordonanței Guvernului nr. 137/2000, republicată.”
- ✓ art. 29: „Excepția de necompetență poate fi ridicată de reclamat sau de membrii Colegiului director și în cursul soluționării petiției, sub condiția prevăzută la art. 30.”
- ✓ art. 30: „(1) Excepția de vădită necompetență se pune în dezbateră petentului sau a persoanei interesate care sesizează Consiliul, pentru a-și formula punctul de vedere. (2) Colegiul director acordă un termen petentului sau părții interesate pentru a comunica punctul de vedere.”
- ✓ art. 31: „(1) Consiliul soluționează excepția de vădită necompetență după solicitarea punctului de vedere al petentului sau al părții interesate care a sesizat Consiliul. (2) Necomunicarea punctului de vedere la termenul acordat nu împiedică soluționarea petiției.”
- ✓ art. 32: „Consiliul soluționează excepția de vădită necompetență prin hotărâre a Colegiului director.”
- ✓ art. 63: „(1) Colegiul director se va pronunța mai întâi asupra excepțiilor de procedură, precum și asupra celor de fond care nu mai necesită, în tot sau în parte, analizarea în fond a petiției”, pronunțându-se cu prioritate asupra excepției.”

O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată:

- ✓ art. 2 alin. (1): „Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice”.
- ✓ art. 2 alin. (5): “Constituie hărțuire și se sancționează contravențional orice comportament pe criteriu de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, gen, orientare sexuală, apartenență la o categorie defavorizată, vârstă, handicap, statut de refugiat ori azilant sau orice alt criteriu care duce la crearea unui cadru intimidant, ostil, degradant ori ofensiv”
- ✓ art. 15: “Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intră sub incidența legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist-șovină, de instigare la ură rasială sau națională, ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umiltoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva

unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia.”

Constituția României, revizuită:

- ✓ art. 1 alin. (3) - Statul român: „România este stat de drept, democratic și social, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile cetățenilor, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme, în spiritul tradițiilor democratice ale poporului român și idealurilor Revoluției din decembrie 1989, și sunt garantate.”
- ✓ art. 15 alin. (1) – Universalitatea: „Cetățenii beneficiază de drepturile și de libertățile consacrate prin Constituție și prin alte legi și au obligațiile prevăzute de acestea.”
- ✓ art. 20 - Tratatelor internaționale privind drepturile omului: „(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile cetățenilor vor fi interpretate și aplicate în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care România este parte. (2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului, la care România este parte, și legile interne, au prioritate reglementările internaționale, cu excepția cazului în care Constituția sau legile interne conțin dispoziții mai favorabile.”
- ✓ art. 30 - Libertatea de exprimare: (1) Libertatea de exprimare a gândurilor, a opiniilor sau a credințelor și libertatea creațiilor de orice fel, prin viu grai, prin scris, prin imagini, prin sunete sau prin alte mijloace de (6) Libertatea de exprimare nu poate prejudicia demnitatea, onoarea, viața particulară a persoanei și nici dreptul la propria imagine.”

Legea nr. 286 din 17 iulie 2009 privind Codul Penal

- ✓ **art 193:** “(1) Lovirea sau orice acte de violență cauzatoare de suferințe fizice se pedepsesc cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă. (2) Fapta prin care se produc leziuni traumatice sau este afectată sănătatea unei persoane, a cărei gravitate este evaluată prin zile de îngrijiri medicale de cel mult 90 de zile, se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 5 ani sau cu amendă. (3) Acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate.”

Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale:

- ✓ art. 14 - Interzicerea discriminării: “Exercitarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta convenție trebuie să fie asigurată fără nici o deosebire bazată, în special, pe sex, rasa, culoare, limba, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenența la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație.”

Protocolul nr. 12 la Convenția europeană a drepturilor omului

- ✓ art. 1 - Interzicerea generală a discriminării: “1. Exercitarea oricărui drept prevăzut de lege trebuie să fie asigurată fără nicio discriminare bazată, în special, pe sex, pe rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenența la o minoritate națională, avere, naștere sau oricare altă situație.”

Prin Decizia nr. 62 din 18.01.2007 a Curții Constituționale, se statuează faptul că dreptul la demnitate este una dintre valorile supreme, iar lezarea acestui drept poate fi sancționată chiar și penal: „Obiectul juridic al infracțiunilor de insultă și calomnie, prevăzute de art. 205 și, respectiv, art. 206 din Codul penal, îl constituie demnitatea persoanei, reputația și onoarea acesteia. Subiectul activ al infracțiunilor analizate este necircumstanțiat, iar săvârșirea lor se poate produce direct, prin viu grai, prin texte publicate în presa scrisă sau prin mijloacele de comunicare audiovizuale. Indiferent de modul în care sunt comise și de calitatea persoanelor care le comit - simpli cetățeni, oameni politici, ziariști etc. — faptele care formează conținutul acestor infracțiuni lezează grav personalitatea umană, demnitatea, onoarea și reputația celor astfel agresați. Dacă

asemenea fapte nu ar fi descurajate prin mijloacele dreptului penal, ele ar conduce la reacția de facto a celor ofensați și la conflicte permanente, de natură să facă imposibilă conviețuirea socială, care presupune respect față de fiecare membru al colectivității și prețuirea în justa măsură a reputației fiecăruia. De aceea, valorile menționate, ocrotite de Codul penal, au statut constituțional, demnitatea omului fiind consacrată prin art. 1 alin.(3) din Constituția României ca una dintre valorile supreme.”

V. Principiile de analiză

36. Potrivit art. 2 alin.1 din O.G. nr. 137/2000 republicată, pentru existența discriminării directe trebuie îndeplinite cumulativ următoarele condiții:

- existența unor persoane sau situații aflate în poziții comparabile;
- existența unui tratament diferențiat manifestat prin: orice deosebire, excludere, restricție sau preferință;
- existența unui criteriu de discriminare;
- existența unui raport de cauzalitate între criteriul de discriminare și tratamentul diferențiat;
- tratamentul diferențiat trebuie să aibă ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea, folosinței sau exercitării în condiții de egalitate a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a unui drept recunoscut de lege.

37. Colegiul director analizează acțiunile părții reclamate din perspectiva respectării dreptului la demnitate a persoanei prevăzute de art. 2 alin. (1) și art. 15 din O.G. 137/2000, republicată. Astfel, în prima instanță, Colegiul analizează în ce măsură obiectul petiției întrunește elementele art. 2 al O.G. nr.137/2000, republicată, cuprins în Capitolul I Principii și definiții al Ordonanței și subsecvent, elementele faptelor prevăzute și sancționate contravențional în Capitolul II Dispoziții Speciale, Secțiunea I-VI din Ordonanță. În măsura în care se reține întrunirea elementelor discriminării, așa cum este definită în art. 2, comportamentul în speță atrage răspunderea contravențională, după caz, în condițiile în care sunt întrunite elementele constitutive ale faptelor contravenționale prevăzute și sancționate de O.G. nr. 137/2000, republicată.

38. Raportat la definiția discriminării astfel cum este reglementată în O.G. nr. 137/2000, republicată, Colegiul director precizează că în situația persoanelor tratate diferit, tratamentul în speță este cauzat de apartenența lor la unul dintre criteriile prevăzute în textul de lege. Ca urmare, oricare din aceste criterii circumstanțiate la situația particulară a persoanei care se consideră discriminată trebuie să fi constituit elementul determinant în aplicarea tratamentului diferit în speță. Astfel, natura discriminării, sub aspectul ei constitutiv, decurge tocmai din faptul că diferența de tratament este determinată de existența unui criteriu, ceea ce presupune o legătură de cauzalitate între tratamentul diferit imputat și criteriul interzis de lege, invocat în situația persoanei care se consideră discriminată.

39. Dreptul de a nu fi supus discriminării constituie unul dintre drepturile fundamentale într-o societate democratică, dreptul la egalitate constituind un drept cu aplicare imediată și nu progresivă având în vedere că discriminarea în sine este un afront adus demnității umane. Tratând pe cineva mai puțin favorabil datorită unor criterii inerente sugerează în primul rând dispreț sau lipsă de respect față de persoana sa.

40. Tratamentul discriminatoriu are de cele mai multe ori ca scop sau ca efect umilirea sau lezarea demnității persoanei discriminate în mod particular, dacă acest tratament se manifestă în public.

41. Prin raportare la art. 15 din O.G. 137/2000, Colegiul director analizează dacă fapta sesizată constituie un comportament manifestat în public care vizează atingerea demnității ori/și crearea unei atmosfere de intimidare, ostilă, degradantă, ofensatoare, îndreptată împotriva unei persoane, în baza unui criteriu protejat de lege. Măsura constatării și sancționării unui comportament discriminatoriu este necesară într-o societate democratică în care demnitatea umană este garantată ca valoare supremă a legii fundamentale și a democrației, conform art. 1 alin. (3) din Constituția României, respectarea demnității umane a persoanelor fiind un scop legitim urmărit de stat. Măsura este proporțională cu scopul urmărit, astfel constatarea contravenției și aplicarea unei sancțiuni sunt proporționale cu necesitatea protecției demnității umane a persoanelor.

42. Pentru a decide dacă un anumit tratament este sau nu degradant în sensul art. 3 al Convenției europene a drepturilor omului, Curtea Europeană a Drepturilor Omului examinează dacă scopul aplicării lui este acela de a umili sau înjosi victima și dacă, prin efectele produse, a fost adusă o atingere personalității acesteia, într-o manieră incompatibilă cu art. 3 (*a se vedea, în acest sens, Raninen împotriva Finlandei, Decizia din 16 decembrie 1997, Reports 1997-VIII, pag. 2.821-22, paragraful 55*). Pe de altă parte, în contextul dreptului de a nu fi supus discriminării și sub acest din urmă aspect, corelativ unui tratament injust, ostil, umilitor sau degradant, trebuie reținut elementul de apreciere de la care un comportament reprobabil ar fi calificat ca ostil, injust până la tratament degradant, astfel cum au statuat instanțele de contencios european, fosta Comisie pentru Drepturile Omului și Curtea Europeană a Drepturilor Omului. Acest element de apreciere este unul variabil, în funcție de circumstanțele cauzei și de efectele aplicării lui.

43. Utilizarea termenului „țigan” în spațiu public conduce la crearea unei atmosfere degradante, ofensatoare îndreptată împotriva persoanelor de etnie romă, fiind lezată demnitatea umană. Tratând pe cineva mai puțin favorabil datorită unor criterii inerente sugerează în primul rând dispreț sau lipsă de respect față de persoana sa. În acest sens, Colegiul director subliniază faptul că dreptul de a nu fi supus discriminării constituie unul dintre drepturile fundamentale într-o societate democratică, dreptul la egalitate constituind un drept cu aplicare imediată și nu progresivă având în vedere că discriminarea în sine este un afront adus demnității umane. Respectarea demnității umane a persoanelor de etnie romă este un scop legitim urmărit de stat în condițiile în care este de notorietate condiția dificilă acestei etnii în societatea din România.

44. Cu privire la utilizarea apelativului „țigani”, Colegiul director reține faptul că, prin Sentința civilă nr. 4280/02.11.2010 pronunțată în dosarul 267/2/2010, Curtea de Apel București – Secția a VIII-a Contencios și Fiscala a statuat faptul că în limba română apelativul „țigan” este asociat unui comportament negativ, sensul figurat propus de Dicționarul Explicativ al Limbii Române (D.E.X.) fiind acela de epitet dat unei persoane cu apucături rele. De altfel, Colegiul director observă că în limbajul obișnuit se utilizează termenul „țigan” și în mod figurat, fără ca o anumită persoană să aparțină etniei rome, tocmai pentru a sublinia niște trăsături/apucături nedorite. În aceeași ordine de idei, în cercetarea „Rom sau țigan. Dilemele unui etnonim în spațiul românesc” (*Editura Institutului*

pentru Studiarea Problemelor Minorităților Naționale Cluj-Napoca, 2012, pag. 257) se menționează următoarele: <<Definiția din DEX 1998 (preluată și în ediția din 2009) ilustrează înțelegerea cotidiană pe care ne-romii o au asupra „țiganilor”: este parțial o categorie etnică, parțial o categorie comportamentală deviantă. Problema însă rămâne nespecificarea caracterului peiorativ a unor sensuri atunci când acest lucru se impune, lucru care nu face altceva decât să întărească accepțiunea comportamental-deviantă în detrimentul celei etnic-minoritare. Expresiile care sunt redată în DEX sunt „selectate” astfel încât diferențele dintre „romi”/„țigani” (termeni sinonimi în accepțiunea DEX) și români – sau alte etnii – să pară înnăscute, de neschimbat. Aceasta îl poziționează într-o stare de inferioritate pe cel care își asumă apartenența la minoritatea romilor. Țiganul (a se citi inclusiv romul) este laș (aruncă vina pe altul), nu e în stare să ducă ceva la bun sfârșit, este lăudăros și este o persoană săracă, deprinsă cu nevoile. Sensurile din Dicționarul explicativ al limbii române aflat în circulație în anul 2011 nu diferă decât prin formulare de cele din dicționarul din 1939>>.¹

45. Folosirea termenului „țigan” este ofensatoare, având în vedere și istoria minorității etnice în spațiul românesc și statul juridic al acestora până la elaborarea primului Cod Civil. Termenul de „țigan” provine din limba greacă medie, din „*athinganos / athinganoy*”, însemnând: „păgân”, „eretic”, „de neatins” sau „impur”. Pe de altă parte, „rom” este un cuvânt vechi al limbii romani, folosit pentru desemnarea apartenenței etnice. După cea mai bine documentată ipoteză^[2], termenul provine din cuvântul *prakrit* „dom” (cu *d* celebrizat), care însemna „om” și se referea, pe de o parte, la imigranții indieni provenind din diverse grupuri etnice, care s-au amestecat și au realizat căsătorii mixte în Persia, formându-se ca popor acolo și pornind apoi spre Europa, iar pe de altă parte la un subgrup etnic din India, care există și astăzi. Ideea că termenul de „rom” este termenul corect pentru a desemna pe cei ce aparțin acestei minorități este întărită de profesorul Jean Alexandre Vaillant, în lucrarea sa publicată la Paris în anul 1857 „*Les Romes: histoire vraie des vrais Bohémiens*” (Romii, adevărată poveste a veritabililor bohemieni).

46. Convenția-cadru pentru Protecția Minorităților Naționale recunoaște și garantează persoanelor aparținând minorităților naționale dreptul la autoidentificare. Astfel, art. 3 conferă fiecărei persoane aparținând minorității rome dreptul de a alege liber dacă să fie tratată sau nu ca membru al acestei minorități, precum și dreptul de a nu suferi un dezavantaj ca urmare a acestei opțiuni. (...) Comitetul Consultativ al Convenției pentru Protecția Minorităților Naționale a constatat faptul că „*numeroși reprezentanți ai comunității rome refuză să fie denumiți «țigani», în principal din cauza conotației peiorative legate de robie*”. Comitetul Consultativ mai arată că „*articolul 3 al Convenției cadru consacră dreptul, pentru o persoana aparținând unei minorități naționale, de a alege în mod liber de a fi tratat sau nu ca atare. Posibilitatea de a se recunoaște sau nu în denumirea adoptată pentru a desemna minoritatea constituie unul din aspectele esențiale ale acestui drept*.”³ (...) Denumirea de „rom” este esențială pentru minoritatea romă, fiind

¹ https://www.academia.edu/17540366/Rom_sau_tigan_Dilemele_unui_etnonim

² [1] Kenrick, Donald, *Romii: din India la Mediterana*, Col. Interface, Centre de recherches tsiganes – Paris, București: Editura Alternative, 1997, p. 27.

³ A se vedea în acest sens, Comitetul Consultativ al Convenției pentru Protecția Minorităților Naționale, Avizul privind Romania, adoptat în 2001, paragraful 21.

termenul de sorginte sanscrită utilizat pentru autodefinire de aproape un mileniu, spre deosebire de termenul – eminemamente extern și deseori jignitor – “țigan”, care nici după aproape o mie de ani de utilizare nu a reușit să pătrundă în limba romani. Prin impunerea termenului de “țigan” se alterează identitatea minorității rome. (Romani CRISS – Centrul Romilor pentru Intervenție Socială și Studii, Protecția drepturilor omului și combaterea discriminării romilor în România, 2006 – 2010, pag. 151).

VI. Aplicarea principiilor la speță. Motivele de fapt și de drept

47. În fapt, Colegiul director reține că este chemat să se pronunțe cu privire o faptă legată de care s-a constituit un dosar de cercetare penală.

48. În drept, coroborat actului normativ care reglementează prevenirea și combaterea tuturor formelor de discriminare, precum și având în vedere atribuțiile și domeniul de activitate al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, în speța de față, Colegiul trebuie să analizeze în ce măsură obiectul petiției este de natură să cadă sub incidența prevederilor O.G. nr.137/2000, republicată.

49. Luând act de plângere, astfel cum este formulată, precum și de susținerile părților, Colegiul director urmează a analiza excepția de neкомпetență materială a Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, invocată din oficiu în cauză.

50. Referitor la fapta sesizată, Colegiul director reține faptul că între petentă și partea reclamată există un conflict, conflict care a escaladat, fiind necesară intervenția organelor de poliție. **În continuare, Colegiul director ia act de faptul că petenta a depus în data de 10.10.2022 o plângere privind săvârșirea infracțiunii de “lovirea sau alte violențe”, împotriva numitului ..., constituindu-se dosar penal înregistrat sub nr. 3642627/10.10.2022, nr. Unic 11801/P/2022.**

51. Colegiul director reține faptul că, potrivit dispozițiilor O.G. nr. 137/2000 republicată, jurisdicția exercitată de Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării este o „jurisdicție administrativă”, care presupune o procedură specială, ce se bazează pe principiul independenței organului care emite actul față de părțile de litigiu, cu asigurarea principiului contradictorialității și al dreptului la apărare. C.N.C.D., organ administrativ-jurisdicțional, are competența limitată la a constata faptele/actele de discriminare prin emiterea unei hotărâri și, eventual, prin stabilirea unei sancțiuni contravenționale, neavând competența materială de a se pronunța asupra faptelor care depășesc cadrul stabilit de legislația contravențională în general și de către O.G. nr.137/2000 în special. Astfel, CNCD (ca instituție administrativ-jurisdicțională) nu are competența de a analiza faptele ce intră sub incidența legii penale sau să se substituie instituțiilor abilitate să analizeze fapte cu posibil caracter penal.

52. Raportându-ne la obiectul plângerii și la dispozițiile legale incidente, Colegiul Director constată că instituția Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării nu se poate subroga organelor de cercetare penală pentru a face aprecieri în legătură cu aspectele ale petiției care decurg din analiza unor fapte incriminate de Codul penal.

53. Astfel, Colegiul director reține că aspectele sesizate nu intră sub incidența art. 2 al Ordonanței de Guvern nr.137/2000 republicată, având în vedere prevederile art. 15 care stipulează faptul că: *”Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă*

fapta nu intră sub incidența legii penale, orice comportament manifestat în public, (...)”; acest aspect însă nu exclude răspunderea penală.

54. Așa cum a reținut Colegiul director în jurisprudența sa în cauze similare, faptele care nu se circumscriu actelor de natură contravențională, incidente Ordonanței nr. 137/2000, republicată, fiind corelative infracțiunilor prevăzute și pedepsite de legea penală, sunt de competența organelor de cercetare penală, conform art 193 din Codul Penal (având în vedere înregistrarea unei plângeri penale la Secția 11 Poliție cu același obiect cu petiția CNCD nr. 8167/11.11.2022). Ca atare, Colegiul urmează a admite excepția invocată din oficiu, în cauză.

55. Având în vedere cele mai sus arătate, precum și ordinea analizărilor excepțiilor, Colegiul apreciază faptul că admiterea excepției necompetenței materiale a Consiliului face de prisos analizarea celorlate excepții invocate de către partea reclamată precum și a fondului petiției.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu unanimitate de voturi ale membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Admiterea excepției de vădită necompetență a C.N.C.D., invocată din oficiu, față de obiectul petiției (referitoare la potențiale fapte penale);
2. O copie a prezentei hotărâri se va comunica părților.

VII. Modalitatea de plată a amenzii

Nu este cazul.

VIII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, în termen de 15 zile de la data primirii, potrivit O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.

Membrii Colegiului director prezenți la ședință:

ASZTALOS CSABA FERENC – Membru

BĂNICĂ CLAUDIA CERASELA – Membru

MOȚA MARIA – Membru

OLTEANU CĂTĂLINA – Membru

RAIU CĂTĂLIN VALENTIN – Membru

SĂVULESCU RADU-COSMIN – Membru

Data redactării: 14.09.2023
Redactată și motivată: C.O./S.M.D.

Notă: Hotărârile emise de Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, potrivit O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ, constituie de drept titlu executoriu.

